

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ข้อมูลแพนเนลเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปี พ.ศ. 2553 ของกลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 31 ประเทศ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการทดสอบความนิ่งของข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ $\ln(\text{GDP})_{it}$ และตัวแปรของทุนมนุษย์ ที่ประกอบด้วยอัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา $\ln(\text{PRIM})_{it}$ อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา $\ln(\text{SEC})_{it}$ อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา $\ln(\text{TIT})_{it}$ และปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา $\ln(\text{MYOS})_{it}$ ด้วยวิธีการ LLC (2000), IPS (2003) และ Fisher type test panel unit root test โดยใช้ ADF-test และ PP-test ตาม Maddala and Wu (1999) และ Choi (2001) ที่ระดับ Level และที่ผลต่างระดับหนึ่ง (1st Differential) พบว่าเมื่อทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลในระดับ Level ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 0.05 และ 0.10 ค่าสถิติที่ได้ยืนยันผลการทดสอบว่าอยู่ในช่วงยอมรับสมมติฐานหลัก นั่นคือตัวแปร $\ln(\text{GDP})_{it}$ $\ln(\text{PRIM})_{it}$ $\ln(\text{SEC})_{it}$ $\ln(\text{TIT})_{it}$ และ $\ln(\text{MYOS})_{it}$ มียูนิทรูท และเมื่อทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลในระดับ 1st Differential ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 0.05 และ 0.10 ค่าสถิติจากการทดสอบที่ได้ยืนยันผลการทดสอบว่าอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐานหลัก ดังนั้นข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษาและปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษามีลักษณะข้อมูลแบบ I(1)

จากการทดสอบแพนเนลยูนิทรูทพบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีลักษณะข้อมูลแบบ I(1) จึงทำการทดสอบแพนเนลโคอินทิเกรชันเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างตัวแปรด้วยวิธีการ Pedroni residual cointegration test และ วิธีการ Kao test ผลการทดสอบเมื่อกำหนดให้ $\ln(\text{GDP})_{it}$ เป็นตัวแปรตามและ $\ln(\text{PRIM})_{it}$ $\ln(\text{SEC})_{it}$ $\ln(\text{TIT})_{it}$ และ $\ln(\text{MYOS})_{it}$ เป็นตัวแปรอิสระที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 0.05 และ 0.10 พบว่าค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบยืนยันผลการทดสอบว่าอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐานหลัก ดังนั้นอัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา อัตราการลงทะเบียน

เรียนในระดับประถมมัธยมศึกษา อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษาและปีเฉลี่ยที่
ได้รับการศึกษาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงดูลยภาพระยะยาวกัน

ผลจากการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลพบว่า ในระยะสั้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
เป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและ
อัตราอุดมศึกษา ในขณะที่เดียวกัน อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา
อุดมศึกษาและปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตทาง
เศรษฐกิจ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ในระยะสั้นตัวแปรทางด้านทุนมนุษย์ทุกตัวเป็นสาเหตุให้เกิด
การเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

สำหรับการศึกษา ในระยะยาว การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเหตุให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงอัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ใน
ขณะเดียวกัน อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษาและปีเฉลี่ยที่
ได้รับการศึกษา เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นสามารถ
สรุปได้ว่า ในระยะยาวตัวแปรทางด้านทุนมนุษย์ทุกตัวเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว ตัวแปรทางด้านทุน
มนุษย์เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า
ทุนมนุษย์มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
Oketch (2006) ที่พบว่าทุนมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่าอัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับต่างๆและจำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับ การศึกษากับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกัน นอกจากนี้ในระยะสั้น และระยะยาว อัตราการลงทะเบียนเรียนในระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษาและปีเฉลี่ยที่ ได้รับการศึกษา เป็นสาเหตุของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผลจากการศึกษาในครั้งนี้ เป็น สิ่งที่บ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่ารัฐบาลควรให้การสนับสนุนหรือควรลงทุนในการศึกษาทั้งในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการพิจารณาเฉพาะทุนมนุษย์ที่เกิดจากการศึกษาเพียงสาเหตุเดียว ในการศึกษารั้งต่อไปอาจนำทุนมนุษย์ที่เกิดจากปัจจัยอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย อาทิ ทุนมนุษย์ที่เกิด จากฝึกอบรม เกิดจากประสบการณ์และอื่นๆ นอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับทุน มนุษย์ เช่นค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่เกิดจากทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน เพื่อดูว่าปัจจัยต่างๆ ส่งผลกระทบท่อทุนมนุษย์และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไร